

**Rezultati ankete sprovedene pre
sastanka ZP budžeta o iskustvima i
problemima zemalja mreže
PEMPAL u vezi sa oblastima:
*Propratna budžetska
dokumentacija, te praćenje i
evaluacija učinka***

Resursni tim ZP budžeta

Anketa o programskom budžetiranju u zemljama PEM PAL-a (januar 2013) – Drugi deo

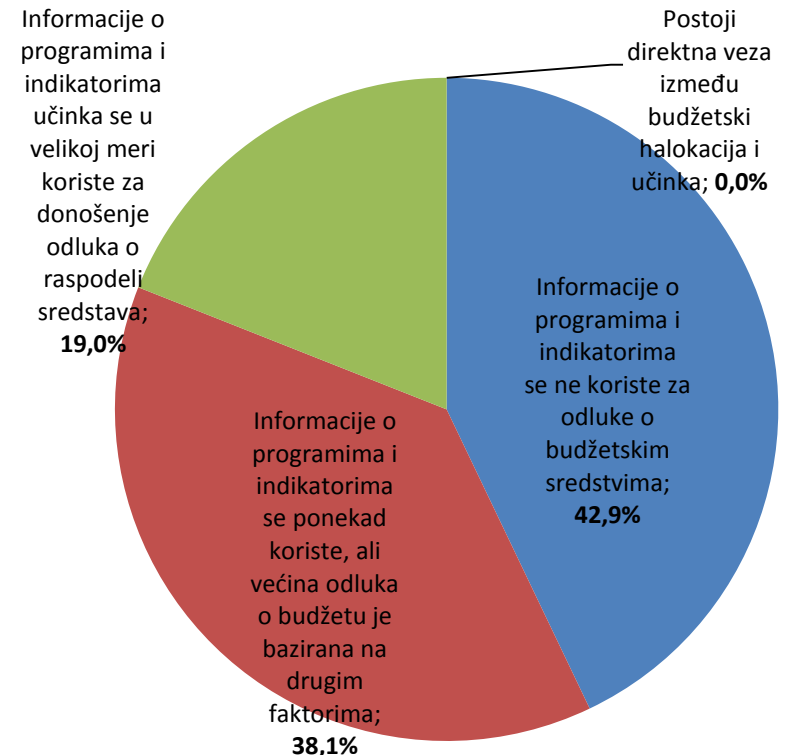
- Kreiranje programa i mera (indikatora) učinka
- *Propratna budžetska dokumentacija*
- *Praćenje i evaluacija učinka*

Ova prezentacija pokriva 15 pitanja

U kojoj meri ministarstvo finansija koristi programske informacije, odnosno informacije o učinku za donošenje odluka o raspodeli budžetskih sredstava

- U 9 od 21 odgovora (isključujući Uzbekistan; a uključujući tri odgovora iz BIH / centralni nivo + dva entiteta), informacije o programskom budžetu (PB) i merama učinka (MU) se ne koriste u procesu donošenja odluka o raspodeli budžetskih sredstava.
- U 4 odgovora je navedeno da se PB i MU koriste u velikoj meri.
- U 8 odgovora je navedeno da se informacije o PB i MU koriste, ali se većina odluka donosi na osnovu drugih faktora.
- Nijedna zemlja na centralnom nivou vlasti nije uspostavila direktnu vezu između učinka i budžetiranja, poput budžetiranja *per capita*.

Format u kome parlament usvaja budžete budžetskih korisnika / korisnika budžetskih sredstava (BK/KBS)

Od 21 odgovora:

- U 10 slučajeva parlament usvaja budžet samo po ekonomskim kategorijama. Informacije o PB i MU se podnose parlamentu samo kao dodatne/pozadinske informacije
- U 5 slučajeva parlament usvaja budžet po programima i ekonomskim kategorijama (u određenim slučajevima i po funkcijama) za svaki program
- U 4 slučaja parlament usvaja budžet isključivo po ekonomskim kategorijama, a informacije o PB i MU se nikako ne podnose parlamentu
- U 2 slučaja parlament usvaja budžet samo po programima

Sadržaj prpratne budžetske dokumentacije koja se podnosi vladi i parlamentu

Od 21 odgovora:

- 19 odgovora - nacrt zakona o budžetu
- 18 odgovora - tabele po budžetskim korisnicima i ekonomskim kategorijama rashoda
- 17 odgovora - budžetske tabele po programima
- 15 odgovora - tekstualna objašnjenja po ekonomskim kategorijama i budžetskim korisnicima
- 11 odgovora - tekstualna objašnjenja po programima
- 4 odgovora - tekstualna objašnjenja mera učinka
- 9 odgovora - tekstualna objašnjenja o povezanosti sa opštom strategijom vlade i sektorskim strategijama
- 19 odgovora - makroekonomske projekcije
- 14 odgovora - višegodišnje budžetske projekcije

Rasprava o PB i MU u vladi i parlamentu

Od 21 odgovora:

U 7 slučajeva - *Vlada* raspravlja o većini programa i MU;

U drugih 7 slučajeva – o budžetskim alokacijama se raspravlja bez zalaženja u detalje o MU;

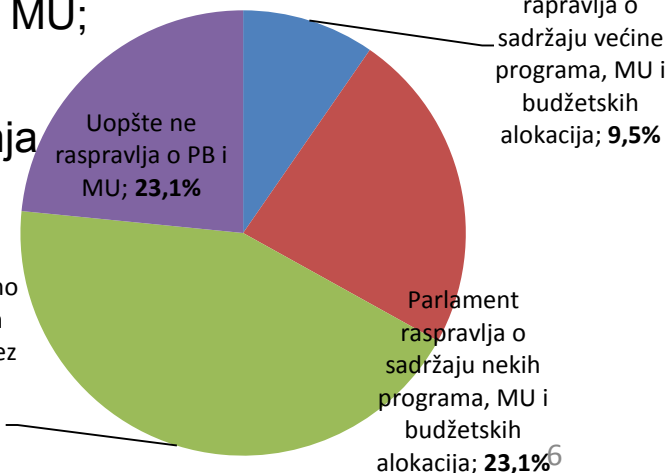
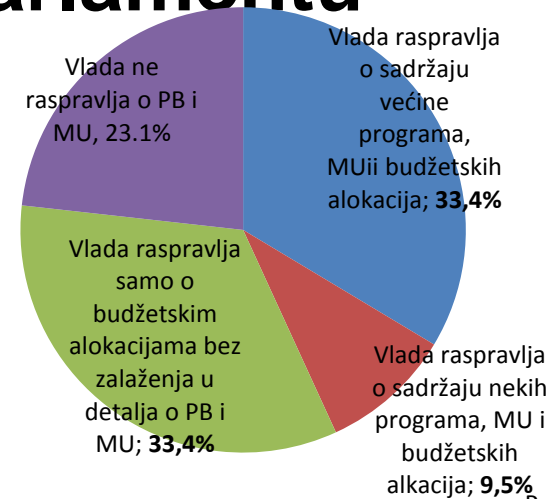
U 5 slučajeva - *Vlada* uopšte ne raspravlja o PB i MU.

U 2 slučaja – *Parlament* raspravlja o sadržaju većine programa i MU;

U 5 slučajeva – raspravlja o nekim programima;

U 9 slučajeva – raspravlja o budžetskim alokacijama bez zalaženja u detalje o MU;

U 5 slučajeva –*Parlament* uopšte ne raspravlja o PB i MU;

Ključni izazovi: Propratna budžetska dokumentacija

- Programsko budžetiranje je interna vežba vlade, čije metodološke i implementacione izazove ostali akteri procesa ne razumeju
- Članovi parlamenta nemaju dovoljno znanja o budžetskom procesu
- Metodološki prelazak sa funkcionalne klasifikacije na programsku klasifikaciju – nepostojanje formata za objašnjenja programa i indikatora učinka, kao i za izveštavanje o rezultatima programa
- Problemi utvrđivanja pravog odnosa između količine informacija o programima i merama učinka koje su dovoljne za donošenje odluka o budžetskim alokacijama, odnosno prevelike količine informacija i nepotrebne papirologije

Izazovi u vezi sa propratnom budžetskom dokumentacijom

<i>Avganistan</i>	Članovi Parlamenta nedovoljno razumeju budžetski proces. Projekcije donatorske pomoći su još uvek veliki izazovi, obzirom da se veći deo budžeta finansira spolja.
<i>Albanija</i>	Poslednja reforma o ovom pitanju bila je 2008. godine.
<i>Jermenija</i>	Reforme su se do sada sprovodile isključivo na inicijativu Vlade (Ministarstvo finansija). Još uvek nisu ugrađene u zakonski okvir.
<i>Belorusija</i>	Veoma je važno proširiti bužetsku dokumentaciju, a posebno povezanost između budžetskih alokacija i učinka, učinka budžetskih korisnika, a pogotovo razviti pro-aktivan pristup kod budžetskih korisnika.
<i>Federacija BiH</i>	Nedovoljna svest o značaju programskog budžetiranja i praćenja indikatora učinka.
<i>BiH –državne institucije</i>	Osigurati da budžetski korisnici prilikom podnošenja budžetskih zahteva dostavljaju svu dokumentaciju i informacije koje mogu imati uticaja na budžet.
<i>BiH Republika Srpska</i>	Usvajanje zakonske obaveze za izradu budžeta u programskom formatu.
<i>Bugarska</i>	Veću količinu informacija o programima i merama učinka uključiti u budžetsku dokumentaciju.
<i>Hrvatska</i>	Obuhvatiti sva tekstualna objašnjenja (po programima, korisnicima i ekonomskim kategorijama) koja budžetski korisnici unose u budžetsku dokumentaciju zajedno s budžetskim zahtevima.
<i>Gruzija</i>	Nema izazova.
<i>Kazahstan</i>	Problemi u vezi sa makroekonomskim planiranjem.
<i>Kosovo</i>	Proces uvođenja programskog budžetiranja, uključujući mere učinka je kod nas u početnoj fazi.
<i>Kirgistan</i>	Nedostatak poboljšanih formata za tekstualna objašnjenja budžetskih programa i indikatora učinka.

Izazovi u vezi sa propratnom budžetskom dokumentacijom

<i>Makedonija</i>	Izrada kompletne budžetske dokumentacije.
<i>Moldavija</i>	Kapacitet zaposlenih u ministarstvima za razvoj programa i indikatora učinka.
<i>Ruska Federacija</i>	Poteškoće s transformacijom postojeće funkcionalne klasifikacije rashoda u programsku klasifikaciju. Još uvek nije dovoljno ustrojen mehanizam za izveštavanje podataka o državnim programima, uključujući i indikatore učinka, tokom odlučivanja o budžetskim alokacijama.
<i>Rumunija</i>	Veće razumevanje i svest učesnika o potrebi za PB i pravilnom formulisanju PB.
<i>Srbija</i>	Softver, koji je još uvek u fazi prilagođavanja stepenu reforme, odnosno, izmene i dopune zakona.
<i>Tadžikistan</i>	Promene vezane za sektorsku infrastrukturu koja se odnosi na budžetiranje, obuku stručnjaka, itd.
<i>Turska</i>	Proces pripreme budžeta ne traje dovoljno dugo kako bi se mogla izvršiti detaljna evaluacija. Osnovna dokumenta o budžetu nisu strukturirana tako da odražavaju opšte i neposredne ciljeve ili programe administracija. Dvostruka struktura unutar finansijskog sistema (podela uloga i zaduženja između Ministarstva finansija i Ministarstva razvoja). Sporo sprovođenje reforme u javnoj administraciji – bilo bi bolje da se reforma sprovede najpre na nivou centralne vlade, a potom u lokalnoj samoupravi.
<i>Ukrajina</i>	Problem se svodi na preveliki broj onih koji prave budžetskim sredstvima, nasuprot malom broju programa. Budžetskim korisnicima je potrebno mnogo vremena za pripremu dokumenata (objedinjavanje budžetskih zahteva, sertifikati za budžetske programe, izveštaji o izvršenju). Poboľšanja su moguća u smislu optimizacije broja budžetskih programa i indikatora učinka.

PB i MU u izveštajima o izvršenju budžeta

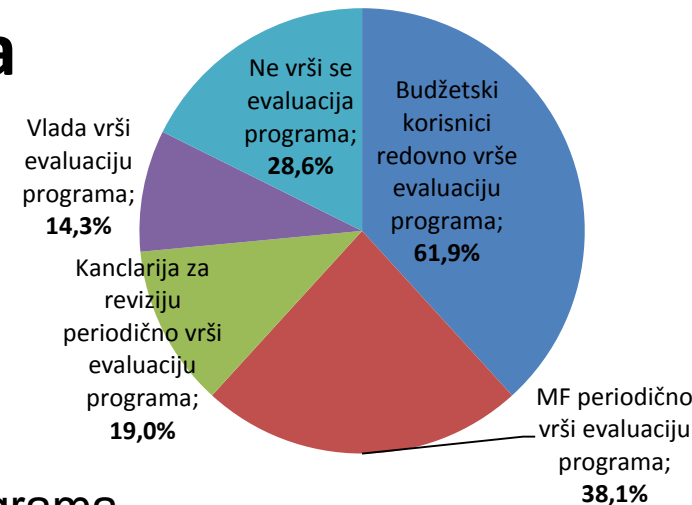
Od 21 odgovora:

- U 14 je navedeno da izveštaji o izvršenju budžeta sadrže podatke o izvršenju po programima
- U 11 je navedeno da izveštaji o izvršenju budžeta sadrže ostvarene (u odnosu na planirane) MU

Evaluacija programa

Od 21 odgovora:

- U 13 je navedeno da budžetski korisnici redovno vrše evaluaciju svojih programa
- U 8 je navedeno da MF vrši evaluaciju programa
- U 4 je navedeno da revizorska kancelarija vrši evaluaciju programa
- U 3 je navedeno da vlada vrši evaluaciju programa
- U 6 je navedeno da se uopšte ne vrši evaluacija programa

Evaluacija MU

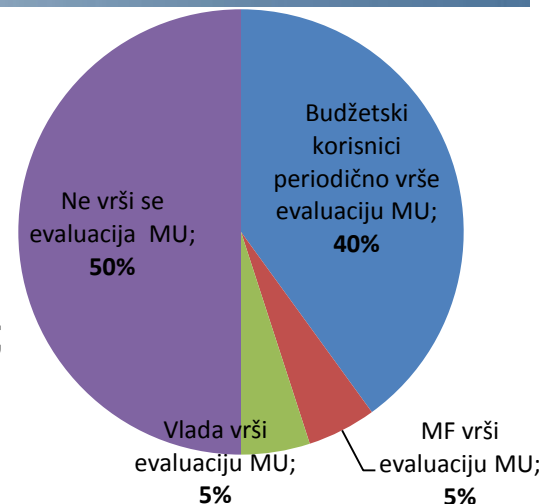
Od 20 odgovora:

10 slučajeva – ne vrši se evaluacija MU;

8 slučajeva – budžetski korisnici vrše evaluaciju svojih MU;

1 slučaj - MF vrši evaluaciju MU;

1 slučaj – vlada vrši evaluaciju MU.

Revizije učinka

Od 21 odgovora:

5 slučajeva – Vrhovna revizorska institucija (SAI) vrši reviziju učinka svih budžetskih korisnika;

7 slučajeva – pojedini budžetski korisnici sami vrše reviziju učinka;

9 slučajeva – ne vrši se revizija učinka;

Od 12 slučajeva u kojima se vrši revizija učinka, u 10 slučajeva se baziraju na MU u PB

Mere učinka i pregledi rashoda

Od ukupno 21 odgovora, u 10 slučajeva, vlada (ili neko vladino telo) predvodi periodične preglede rashoda (npr. srednjoročni pregled ili pregledi potrošnje) po sektorima, programima i budžetskim korisnicima, korišćenjem informacija o programima i učinku.

U 11 slučajeva, pregledi rashoda se ne vrše.

Ključni izazovi: praćenje i evaluacija učinka

- Nedovoljno kvalitetnih i doslednih informacija o učinku programa
- Nedovoljno mehanizama i procedura za praćenje učinka programa
- Nezainteresovanost parlamenta i građana

Izazovi u vezi sa praćenjem i evaluacijom učinka

<i>Avganistan</i>	Okvir za praćenje i evaluaciju učinka još uvek ne postoji.
<i>Albanija</i>	Povećanje kvaliteta izveštaja o praćenju učinka. Bolje povezanost izveštaja sa raspodelom budžetskih sredstava. Albanija nema AFMIS, što takođe onemogućava proces praćenja i evaluacije učinka.
<i>Jermenija</i>	Reforme koje se sprovode na inicijativu Vlade (Ministarstvo finansija), još uvek nisu utemeljene u zakonu. Nekoliko ciklusa mora proći kako bi se prikupilo dovoljno informacija o programima i indikatorima. Potrebno je poboljšati kvalitet informacija o programima i proces planiranja rezultata i indikatora, što zahteva povećanu predanost ministarstava. To je neophodno učiniti kako bi se poboljšala delotvornost reformi.
<i>Belorusija</i>	Ne postoje kompletne informacije o učiku programa na osnovu planiranih i stvanih parametara. Budžetski korisnici ne pokatzju inicijativu o tome kako da kompletiraju i sprovedu program.
<i>Federacija BiH</i>	Obzirom da se planiranje vrši u linijskom formatu, izvršenje budžeta je u istom formatu.
<i>BiH –državne institucije</i>	Proces praćenja i evaluacije učinka se mora ojačati kako bi se mogla meriti učinkovitost i krajnji uticaj programa u odnosu na ciljeve vlade.
<i>BiH Republika Srpska</i>	Praćenje i evaluacija učinka se moraju ojačati u narednim budžetskim ciklusima. Pogotvo je važno da izmene zakona obuhvate programsko budžetiranje koje je potrebno ugraditi u zakonske odredbe.
<i>Bugarska</i>	Potrebno je izvršiti evaluaciju adekvatnosti indikatora i mera učinka.
<i>Hrvatska</i>	Nedovoljna uključenost svih struktura u reformu praćenja i evaluacije mera učinka.
<i>Gruzija</i>	Kriterijumi za evaluaciju kvaliteta učinka su često nejasni i teško proverljivi.

Izazovi u vezi sa praćenjem i evaluacijom učinka

<i>Kazahstan</i>	Velika zavisnost od odeljenja budžetskih korisnika.
<i>Kosovo</i>	Još uvek smo u početnoj fazi.
<i>Kirgistan</i>	Nepostojanje mehanizma za praćenje indikatora učinka programa. Nepostojanje dobro definisanog sistema kontrole nad ostvarivanjem idikatora učinka.
<i>Makeonija</i>	Sveobuhvatno sprovođenje praćenja i evaluacije učinka.
<i>Moldavija</i>	Ograničene sposobnosti za utvrđivanje i vrednovanje učinka programa.
<i>Ruska Federacija</i>	Nerazvijeni pristupi i postupci za praćenje i evaluaciju učinka programa.
<i>Rumunija</i>	Problemi vezani za definisanje ključnih indikatora za sve vrste programa. Zatim, teškoće u vezi sa merenjem indikatora (vreme) i prikupljanjem podataka.
<i>Srbija</i>	Mi smo tek u početnoj fazi uvođenja monitoringa i evaluacije učinka.
<i>Tadžikistan</i>	Obzirom da je reč o novom pristupu, on se u našoj zemlji sprovodi samo kao pilotni program.
<i>Turska</i>	Dvostruka struktura unutar finansijskog sistema (proces strateškog planiranja – usmerava i vodi Ministarstvo razvoja; učinak programa i izveštavanje o odgovornosti - Ministarstvo finansija) - Nepostojanje budžetske strukture programa - Proces pripreme budžeta ne traje dovoljno dugo kako bi se mogla izvršiti detaljna evaluacija. Nemogućnost korišćenja informacija o učinku za donošenje odluka o budžetu. – Odsustvo interesovanja među građanima i u Parlamentu - Činjenica da je Revizorski sud Turske tek nedavno počeo da vrši revizije učinka.
<i>Ukrajina</i>	U principu, pitanje monitoringa i evaluacije učinka budžetskih programa je uređeno zakonski. Istovremeno, na nivou lokalne samouprave ne postoji ni jedna programska podrška za evaluaciju učika. To stvara veliki pritisak na budžetske korisnike (s obzirom na veliki broj budžetskih korisnika i programa).

HVALA NA PAŽNJI!